

Casal de Mont-rodon

Tona

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Enclavament rodejat pels termes municipals de Taradell i Seva, a l'est del municipi. Serrat de Mont-rodon.
Alçada:	587,6
Coordenades:	
Latitud:	41.86501
Longitud:	2.26669
UTM Est (X):	439141
UTM Nord (Y):	4635049

Classificació

Número de fitxa	08283 - 237
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Romànic Gòtic Modern
Segle	XII, XV i posteriors
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Observacions protecció:	BCIN 1629-MH Decret 22/04/1949 "sobre protección de los castillos espanyoles". POUM. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. VI. Catàleg de béns a protegir. Cr-1 Casa forta o casal de Mont-Rodon. BCIN, nivell de protecció A. (20/07/2011)
Data aprovació:	dc., 20/07/2011 - 12:00
Número inventari	IPAC 1832
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada

Titular:

08283A009000140000YR; 08283A009000140001UT

Fitxes associades:

Conjunt de Mont-rodon

Capella de Santa Maria de Mont-rodon

Autoria de la fitxa

Josep Anton Pérez Arriaga (TRÍADE serveis Culturals)

Data de registre de la

dv., 07/06/2024 - 12:33

fitxa:

Descripció

Gran casal de planta rectangular, quasi quadrada, amb la seva estructura adossada a la roca i teulada a quatre vessants. S'hi accedeix mitjançant una escala que va reemplaçar un antic pont llevadís (PLADEVALL, 2001: 14).

La façana principal s'orienta a migdia. Presenta parament de pedra irregular, petits carreus escairats, un portal de dovelles amb l'escut familiar al centre. Al primer pis destaquen les finestres coronelles gòtiques, una geminada i l'altre trifora amb esveltes columnetes. A la part superior, prèvia la teulada, destaquen tres matacans, dos d'ells només conservats parcialment i una sèrie de merlets d'època gòtica.

A les façanes de llevant i ponent s'obren també sengles finestres coronelles geminades, gòtiques.

La part més primitiva del casal es troba a la façana est i part de la nord, presenta un aparell regular de factura romànica amb sis espitlleres a la part del soterrani i altres més juntes, cegades de molts anys entre aquest i la planta baixa. Tot plegat, confereix una aparença de fortalesa. Al primer pis s'obre una gran finestra geminada, amb un massís pilar central. El pis superior destaquen dues finestres geminades i una amb arc conopial. La de més a migdia és una finestra coronella gòtica de mitjan segle XV. Les altres dues es van col·locar (reaprofitades) durant la restauració de l'edifici dels anys 1980.

Pel tipus de carreus i de construcció es pot considerar com una obra del segle XII, que per la seva solidesa va ser aprofitada a la reconstrucció del segle XV (IPAC).

El casal va precedir d'un barri amb reixes, i l'habitatge del propietari, amb un pati enjardinat (PLADEVALL, 2001: 15).

Observacions:

Imatges procedents de <http://www.romanica.eu/>. Autor: Miquel Pahissa

El nom de Mont-rodon prové de la topografia de l'entorn, el serrat que duu el seu nom.

Història

Aquest casal es trobava dins l'antic terme del castell de Taradell, fou la residència d'uns cavallers anomenats Mont-rodon, i després de l'extinció de la família passà per mans de diversos senyors.

El lloc de Mont-rodon es documenta l'any 1076, en el moment de consagrar l'església de Sant Genís de Taradell. La família lligada a l'indret no es documenta fins el 1128, tenint com a referent el nom de Ramon Bonfill de Mont-rodon. Encara que es desconeix l'origen o procedència del llinatge en qüestió, a partir del 1140 els Mont-rodon apareixen contínuament actuant al costat dels seus senyors, els Taradell. De fet,

Antoni Pladevall, en la seva monografia sobre el casal (PLADEVALL, 2001), estableix com a hipòtesi que entre els segles XI i XII, el senyor de nom Bonfill, construeix a un extrem del serrat de Mont-rodon una casa o fortalesa, essent vassalls de la família Centelles.

Un membre de la família, Guillem de Mont-rodon, fou un personatge destacat en la història de Catalunya del principi del segle XIII. Fou mestre del temple d'Aragó, Catalunya i Provença, fou tutor del rei Jaume I durant la seva minoria d'edat, i en la seva estada al castell de Montsó, i després tingué cura de les finances reials.

El casal de Mont-rodon visqué un període de màxima esplendor durant el segle XIV i XV, amb la consolidació de la seva posició social i econòmica. A mitjan del segle XV obtindran un privilegi de la reina Maria, muller d'Alfons IV el Magnànim, per dotar-se d'autonomia jurisdiccional respecte els senyors de Taradell (PLADEVALL, 2001: 167).

La família Mont-rodon es perpetuà a la senyoria del casal, i malgrat que algun cop restés només una pubilla, Anglantina, els descendents continuaren el cognom familiar.

Fou el 1687 quan morí d'accident Carles de Mont-rodon sense deixar descendència directa, que l'herència passà a una germana, Maria de Mont-rodon. Al cap d'uns anys, de la unió amb Francesc Sans i de Miquel, provinent d'una família de ciutadans honrats de Barcelona, tingueren fills, que dugueren el nom de Sans i de Mont-rodon. Un d'ells, Ramon Sans i de Mont-rodon, s'encarregà del patrimoni a la mort de la seva mare, a partir del 1725. Fou en aquest moment que la línia directa de Mont-rodon, i el seu ús com a cognom, desapareixia, convertint-se el nom de Sans en els amos del casal.

Josep Sans i Moran va casar-se amb Dolors de Venero, que va quedar viuda molt jove, i va ser qui adquirí el patrimoni de Mont-rodon fins els volts de 1924 (PLADEVALL, 2001: 279). La vídua de Bonaventura Sans, morí sense descendència, i llegà els seus béns a la família Castellví de Barcelona; d'aquesta passà a la dels Febrer-Miralles d'Imperial, marquesos de Saudín, que se'l van vendre. Fou en aquest moment, que la branca de provinent de Mont-rodon, s'extingí.

L'edifici romànic perdurà fins a mitjan segle XV; vers els anys 1450-1451 es començà a refer el casal (la nova façana de migdia i part de les façanes de ponent i llevant) i el 1452 els mestres de cases francesos, Joan Lafont i Gerald (se'n desconeix el cognom), van acabar de cobrar els seus honoraris. Al cap de pocs anys, el 1463, en plena guerra civil contra Joan II, el casal sofrí un primer saqueig i incendi pels partidaris del rei, dirigit per Bernat Guillem d'Alta-riba, ja que Bernat IV de Mont-rodon era capità de les forces de Vic, rebels al rei. Els perjudicis causats a l'edifici foren avaluats en tres-cents florins. El casal, a partir d'aquest moment, quedà deshabitat. Mentre durà la guerra, els Mont-rodon habitaren el seu casal de Vic. El 1472 per ordre del rei es retornà el casal de Mont-rodon al dit Bernat, i el casal tornà a ésser ocupat. Els anys 1622 i 1623 es practicaren noves obres en l'edifici. Finalment, a mitjan segle XX s'esllavissà una bona part del mur de llevant, que calgué refer. Aquest casal es convertí en una masoveria i ja no es tingué cura del seu estat.

L'any 1852, l'anomenada aleshores "Quadra de Mont-rodon", s'unia al terme de Tona. Uns anys abans, Bonaventura Sans i de Gregorio, va entrar en negociacions amb l'Ajuntament de Tona per intentar registrar-se al municipi ja que amb l'Ajuntament de Taradell pagava més en concepte de cadastre.

Des dels anys 1960, l'edifici ha estat deshabitat i es trobava en un estat de conservació deplorable. L'any 1982 la Direcció General del Patrimoni començà la tasca de restauració, la qual continuà el seu nou propietari.

Bibliografia

DD.AA (1986). CATALUNYA ROMÀNICA. Volum III. OSONA II. Fundació Enciclopèdia Catalana. Pàgines 636-655

PRATSOBRERROCA, Joaquim; PUIGFERRAT, Carles (1997). “Tres inventaris del casal de Mont-rodon”. Llibre de Tona

PLADEVALL, Antoni (1959-60). “Mont-rodon. Esbós d’història del casal i família”. Taradell, núm. extra. Taradell.

PLADEVALL, Antoni (1976). Guillem de Mont-rodon, mestre del temple i tutor de Jaume I. Barcelona.

PLADEVALL, Antoni (1990). Tona. Mil cent anys d’Història. Eumo Editorial. Ajuntament de Tona.

PLADEVALL, Antoni (2001) Mont-rodon. Passat i present d’un gran llinatge i d’un casa osonenc. Editorial Diac. Vic.

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.](#)

Enllaços d'interès:

[Enciclopèdia Catalana](#)

